

Asia: VN/29388/2025

Lausuntopyyntö sosiaali- ja terveysministeriön asetusluonnoksesta alkoholilain valvonnasta annetun sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen muuttamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Päivittäistavarakauppa ry (PTY) kiittää mahdollisuudesta lausua asetusluonnoksesta ja lausuu seuraavaa:

Yleistä

PTY näkee tärkeänä, että sääntely säilyy oikeasuhtaisena huomioiden toiminnan laajuus, jotta myös pienet toimijat voivat osallistua alkoholimarkkinoiden kehitykseen ja tarjota palvelujaan vastuullisesti. Pienille myyntipisteille ei saa syntyä byrokraattisia esteitä sääntelyn alla olevan toiminnan käynnistämiseksi ja sen ylläpitämiseksi. Kioskeilla ja pienillä myymälöillä on tärkeä rooli osana ratkaisua. Laaja ja valvottu myyntiverkosto mahdollistaa vastuullisen myynnin koko maassa.

5a § Alkoholijuomien toimituksen omavalvontasuunnitelma

Asetusluonnoksessa käytetään kahta eri termiä, kuvaus ja selvitys, tarkoittaen omavalvontasuunnitelman sisältöön kuuluvia kertomuksia toiminnan eri osioista.

Miksi nyt uutena asetukseen tulevan alkoholijuomien toimituksen kohdalla pykälässä 5 a käytetään muusta asetuksen sisällöstä poikkeavaa termiä selvitys? Esitämme, että myös tässä pykälässä käytetään toimijoille jo tuttua termiä kuvaus.

Pykälän kohta 2 säättää, että omavalvontasuunnitelmassa on oltava selvitys toimintatavoista, miten erilaisissa riskitilanteissa toimitaan ja miten toimitaan tilanteissa, joissa on kieltäydyttävä

luovuttamasta alkoholijuomia ja kohdassa 4 tulee tehdä selvitys toimintatavoista estää alkoholilain vastainen luovutus tai välittäminen.

Näemme, että mainitut kohdat menevät tarkoituksiltaan osittain päällekkäin ja ne voitaisiin yhdistää/tiivistää. Näin vältettäisiin päällekkäisten selvitysten teolta.

Asetuksen perustelumuistion pykäläkohtaisissa perusteluissa todetaan lisäksi, että kohdan 4 toimintatapoihin voisi liittyä esimerkiksi ohjeistus siitä, miten kuuluu toimia, jos luovutuksessa on huomattavan suuria määriä alkoholia. Perustelumuistion mukaan tällöin olisi perusteltua kiinnittää erityistä huomiota siihen, ettei luovutustilanteessa herää epäilyjä alkoholijuomien luvattomasta välittämisestä alaikäisille.

Kaupan toimijat suhtautuvat ikärajavaivontaan ja alaikäisille lain vastaiseen välittämiseen erittäin vakavasti ja vastuullisesti. Kaupan toimijat noudattavat perusteellisia omaaivontaoheita, joissa ohjeistetaan myös välitystilanteiden havainnointia ja niiden estämistä. Näemme, että pelkästään suurien määrien toimittaminen ei kuitenkaan kerro perustelumuistion esittämästä toiminnasta, että juomia tulitisiin välittämään alaikäisille, eikä tällaista päätelmää voida tehdä muistioon perustelematta. Usein voi olla kyse esimerkiksi aikuisten järjestämistä juhlista ja niihin juomien tilauksesta ja toimituksesta. Hallituksen esityksessä 131/2025 vp eduskunnalle laiksi alkoholilain muuttamisesta ei myöskään esitetä rajattavan määrällisesti alkoholijuomien toimitusta, joten esitämme perustelumuistion kohdan muuttamista tältä osin.

Esitys lisäyksestä

Hallituksen esityksessä 131/2025 vp eduskunnalle laiksi alkoholilain muuttamisesta esitetään seuraavaa: alkoholijuomia ei saisi toimittaa terveydenhuollon palveluysikköön, päihdehuollon 37 yksiköihin, lastensuojelulain (417/2007) 57 §:ssä tarkoitettujen lastensuojelulaitosten asuinyksiköihin, varhaiskasvatuksen järjestämispaikkaan, esi- tai perusopetuksen järjestämispaikkaan eikä yleiselle leikkikentälle.

Vastuullisen alkoholipolitiikan näkökulmasta ymmärrämme kieltolistan tarkoituksperän. Käytännön toimitustilanteessa tulkinnanvaraisia tilanteita on kuitenkin paljon esim:

- perhepäivähoito omassa kodissa
- kerhotila asuinkerrostalon alakerrassa esim. koululaisten iltapäiväkerhon käytössä päivisin

Mikäli vaatimus säilytetään laissa, tulee valvovalle viranomaiselle säätää velvollisuus ylläpitää ajantasaista toimijoille saatavissa olevaa koko maan kattavaa listaa toimituskieltopaikoista koneellisesti luettavassa muodossa. Esitämme siis, että asetukseen lisätään tämä viranomaisvelvollisuus listan ylläpitämisestä.

Salminen Anna
Päivittäistavarakauppa ry